

LIBRARY

DEC 13 1984

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN
MADISON, WI 53708

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 24

KETVIRTADIENIS GRUODŽIO [DECEMBER] 6, 1984

KAINA 25 c.

KASDIEN

NEDAVALGYMAS TSRS LAIVAS INDIJA VAJUS

Iš toliau žiūrintiems arba tik savu pilvu rūpinantiems yra neišvaizduojamas dalykas, kad turtingiausioje pasaulyje šalyje Amerikoje didėja žmonių nedavalgymo "epidemija". Vien tik Chicagoje yra konstatuota, jog apie ketvirtadalis žmonių gyvena nedavalgę ar beveik nedavalgę.

Nedavalgymo problemos tyrinėtojai svarsto vienaip ir kitaip, kas daryti. Socialinės programos skurdžiams remti, girdi, nėra jau tokios prastos, bet nedavalgymas plečiasi.

Kaip feodalizmas neišsprendė žmonių skurdėjimo problemos ir turėjo užleisti vietą kapitalistinei ekonomikai, taip kapitalizmas neišspręs ir turės užleisti vietą socialistinei ekonomikai, jeigu branduolinis karas nepaspės sugriauti pasaulio.

Ką atgabeno tarybinis laivas Nikaragai, niekas tiksliai negali pasakyti, bet Washingtonas sąmoningai ar nesąmoningai išsigando, ar tik nebus atgabenes MIG-2 markės lėktuvus, ir pagrasino, jog tokių lėktuvų Nikaragvoje netoleruos ir darys ėjimus.

Amerikietiški Persingai, rodos, pavojingesni už MIG-2 lėktuvus, bet Maskva negrasina ėjimais, nežiūrint kad juos stato jos pasienyje, o siūlo tartis, kad raketos nepradėtų sproginėti.

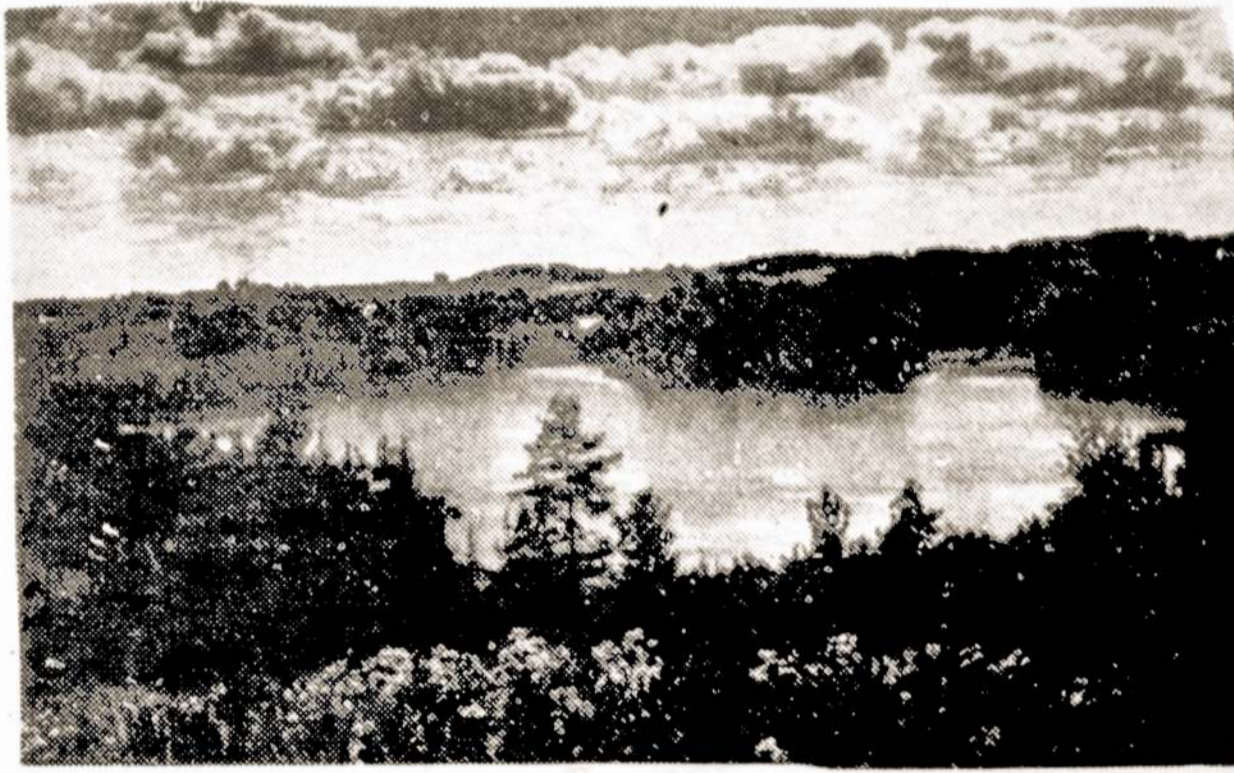
Vadinasi, jeigu aš tau rėžiu per ausį, tai tylėk, bet jeigu tu man — bus muštinės.

Ar sąmokslininkai susidoroti su Indijos premjere Indira Gandhi laimėjo, dar per anksti pasakyti. Velionės premjerės sūnus, užėmęs jos vietą, pareiškė, jog tęs savo motinos politiką už taiką pasaulyje, už draugišką santykiavimą su TSRS, už kūrimą Indijoje socialistinės ekonomikos.

Zinoma, jaunuoliui Rajiv Gandhi, nepatyrusiam politiniam darbe, nebus lengva. Bet jeigu jam pavyks, pasirodys, jog tarptautinei reakcijai iš susidorojimų su nepatinkamų režimų vadovais ne visuomet esti naudos.

Tiesa, kai kada pavyksta kaip a la Čilėje ir kitur, bet ar tai ilgam.

Jau vyksta laikraščio "Vilnius" vėjus atnaujinti prenumeratomis ir gauti naujų skaitytojų. Vajininkai jau pradeda įsisiūbuoti vėjus darbe, lanko skaitytojus, sutikę ne-skaitytoją, siūlo užsiprenumeruoti. Nelengvas vajininkų darbas, bet didingas ne tik laikraščio reikalui, o ir bendram pažangių Amerikos lietuvių reikalui. Padėkim jiems, nelaukime jų, o priekime prie jų ir atsinaujinkime prenumeratą.

Siaurės rytų Lietuvos — ežerų krašto vaizdelis Ignalinos apylinkėse.
M. Baranausko nuotrauka

Egiptas su TSRS atkūrė diplomatinis santykius, bet dar . . .

Diplomatiniai santykiai tarp TSRS ir Egipto buvo užmegsti 1943 metais. Bet tik nuo 1952 metų birželio pabaigos atsivėrė platesnės bendradarbiavimo galimybės tarp abiejų šalių. Nasero, po revoliucijos tapusio ministru pirmininku, o vėliau prezidentu, iniciatyva šalyje buvo apribota užsienio kapitalo įtaka, išleistas agrarinės reformos įstatymas. 1956 m. nacionalizuotas Suez kanalas. Visos šios permainos sukėlė užsienio šalių, visų pirma Anglijos, Prancūzijos ir Izraelio, nepasitenkinimą. 1956 metais šios šalys pradėjo karinius veiksmus prieš Egiptą, bet tvirta Tarybų Sąjungos pozicija privertė interventus išsinešinti.

TSRS ne tik rėmė Egipto užsienio politikos kursą, bet ir materialiai padėjo šaliai atremti agresiją.

1971 metais Kaire buvo pasirašyta TSRS ir Egipto draugystės ir bendradarbiavimo sutartis. Bet istorija parodė, kad po Nasero mirties 1970 metais prezidentu tapęs Sadatas nesiruošė rimtai įgyvendinti šios sutarties.

Už prenumeratą laikraščiu suplaukia dalis pajamų, bet didžiausia dalis suplaukia iš aukų. Be jų laikraščiu verstis būtų labai sunku. Todėl, atsinaujindami prenumeratą, nepamirškime laikraščiu ir "kiškio pyrago".

Kitais metais Lietuvoje vyks Dainų šventė. Dar nežinia kokiomis liepos mėnesio dienomis vyks, bet metas apie ją galvoti bei planuoti į ją vykti.

Laikraščio administracija ketina ir šiemet organizuoti mažiausia dvi turistines grupes į Lietuvą, o gal ir visas tris, vieną jų, į Dainų šventę.

Zinoma visa tai dar projekte, bet jau daromi ėjimai ta kryptimi. Ir kai tik apie visa tai bus sužinota konkrečiai, laikraštyje bus paskelbta.

S. J. Jokubka

vendinti šios sutarties atskirų punktų. Nuo aštuntojo dešimtmečio pradžios Egipto vidaus bei užsienio politika ėmė smarkiai keistis. Sadatas pradėjo vykdyti "ekonomikos liberalizacijos", "atvirų durų" politiką, sudarė palankias sąlygas veikti privačiam kapitalui šalies viduje. Egipto užsienio politika tapo proimperialistinė. Santykiai su Tarybų Sąjunga ir kitomis socialistinėmis šalimis kasmet prastėjo. 1976 metais prezidentas Sadatas žengė dar vieną žingsnį,

pakirtusi TSRS ir Egipto draugystę — jo iniciatyva nustojo galioti 1971 metų sutartis. O 1981 metais be jokio pagrindo Tarybų Sąjunga buvo apkaltinta kišimusi į šalies vidaus reikalus, TSRS pasiuntiniui daugeliui Tarybų šalies specialistų buvo pasiūlyta išvykti iš Egipto.

Kai prezidentu tapo Muberakas, priešiško atmosferą Tarybų Sąjungos atžvilgiu pastebimai atslūgo. Vietinėje spaudoje pasirodė straipsnių apie Tarybų Sąjungos pastatytus pramonės objektus, jų reikšmę šalies vystymuisi. Egiptiečiams tapo labiau prieinami TSRS tautų kultūros laimėjimai. 1982 metais buvo pravesta tarybinio kino savaitė.

Po Sadato mirties pasikeitė Egipto požiūris į daugelį tarptautinių problemų. Pati aktualiausia — taikus Artimųjų Rytų problemos reguliavimas.

Normalių diplomatinių santykių atkūrimas — santykių tarp abiejų šalių gerėjimo rezultatas. Tačiau kokie bus ateityje — sunku pasakyti. Egipto užsienio reikalų ministro pavaduotojas Bazas ta proga yra pasakęs: "Kad TSRS ambasadorius pradėjo eiti savo pareigas, dar nereikia, jog santykiai tarp abiejų šalių įžentė į kokybiškai naują etapą".

S. Tamošiūnas

Sielų tvirkintojai

[SUTRUMPINTAS]

Yra užsilikę senos fašistų kronikos kadrai — prieš pat savo gėdingą galą Hitleris apeina gretas mažamečių reicho gynėjų, užsimauklinskių per didelius šalmus. Kruvinasis diktatorius švelniai paglosto skruostą džiūgaujančio geltonplaukio, pasiryžusio klusniai paaukoti gyvybę už fiurerį. Kaip magėjo Hitleriui į kapus nusinešti visa vokiečių jaunimą! Tačiau dori vokiečiai, brangiai sumokėję už Hitlerio agresiją, už tai, kad neatsispyrė nacistinėms idėjoms, rado kelią į demokratinę vystymąsi. Rytų Vokietija kovoja prieš militarizmo ir revanšizmo jėgas Vakarų Vokietijoje.

Ar ne apie tokį vergišką jaunimo klusnumą ir neregėtą ištikimybę neteisėtam reikalui nūnai svajoja nauji pretendentai į pasaulio viešpačius? Kad ir kokios būtų valdymo formos buržuazinėse valstybėse, kad ir kaip veidmainiškai smerktų fašizmą kai kurie Vakarų lyderiai, siekiama vieno tikslo — mokykloje, darbe, per radiją ir televiziją, kareivinėse manipuluoti jaunimo sąmonę, izoliuoti jį nuo pažangių idėjų įtakos.

Vakaruose vis daugėja jaunų bedarbių, neturinčių pastogės. Tolydžio daugėja jaunų nusikaltėlių, kurie atsidūrė visuomenės dugne, palūžę įnirtingoje kovoje dėl egzistencijos.

Buržuazinio pasaulio lyderiai atėmė iš jaunimo ateities šansus, ne nemano likti be jaunų kareivių. Militaristai mano, kad tokį kareivį galima bet kur pasiūsti į Libaną, Grenadą, užsiundyti ant laisvos Nikaragvos, ir jis drąsiai žudys, manydamas, jog gina "laisvąjį pasaulį", kovoja už amerikietiškas vertybes!

Ir regis, kad kaulėta Hitlerio ranka vėl palydi dabartinių jaunųjų neofašistų nesutvirtėjusius pečius. Vakarų radijo stotys, artimai susijusios su NATO propagandos tarnybomis, eteryje atkakliai skiepyja jaunimui militarizmo, neofašizmo idėjas, propaguoja antisocializmą. Vakarų Vokietijos roko grupė "Vokietijos ir Amerikos draugystė" liaupsina Hitlerį ir Mussolinį, kurie, girdi tebuve "menestreliai maksi palatais". Vakarų Vokietijos moksleivis apie Hitlerį rašo: "Jis išnaikino visus komunistus. Tada pasaulyje nebuvo bankų plėšikų. Tais laikais pas mus dar buvo demokratija. Kariaudamas Hitleris pasiekė, kad gatvėse nebūtų bedarbių".

Kapitalo šalyse jaunimo tvirkintojai veikia bemaž atvirai. JAV jaunimui stengiamasi įdiegti, kad dėl visos "netvarkos" pasaulyje, dėl visų "nemalonumų", kuriuose patiria JAV, kalta Tarybų Sąjunga — "blozio imperija". Dabartiniai

Nukelta į 2 pusl.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Daug žmonių eidami balsuoti galvojo

Prezidento rinkimai jau praeityje. Rinkiminės kampanijos sukeltas rinkėjams įkarštis atslūgo, užgeso polemika bei ginčai už kurį kandidatą balsuoti, kuris jų laimės. Vėl viskas ramu, vėl viskas po senovei. Tačiau pažangioji Amerikos liaudis budi, ar ir vėl nereikės grumtis prieš prezidento administracijos ėjimus siaurinti socialines programas, silpninti civilines teises, ginkluotis karui, globoti turčius, nepaisyti varguomenės.

Per beveik ketverius metus prez. Reaganas nebuvo liaudies prezidentas, buvo didžiųjų imperialistinių korporacijų interesų prezidentas. Jis joms sumažino mokesčius, šios atsilygindamos šiek tiek pagyvino krašto ekonomiką. Bet kaip 1980 metais buvo virš 7 milijonai bedarbių, nemažiau tiek tebėra, kaip buvo daug milijoninė skurdžių armija, taip dabar tebėra virš 30 milijonų žmonių, gyvenančių žemiau skurdo ribos. Tačiau dauguma rinkėjų balsavo už jį.

Balsavo už jį, bet ne už jo politiką. Beveik visose valstijose, kuriose Reaganas laimėjo, rinkėjai jo resublikonišką politiką atmetė. Balsavo už demokratų liberališkesnių nuotaikų politikierius, bet ne už respublikonų partijos ir paties prezidento globotinius. Pavyzdžiui, Illinois valstijoje įsisenėjęs respublikonas sen. Charles Percy pralaimėjo, o jo vieton laimėjo stiprių liberalinių nuotaikų demokratas Paul Simon. Arba Tennessee valstijoje. Reaganas laimėjo, bet reakcinių nuotaikų jo respublikonas Victor Ashe prakišo, laimėtoju išėjo demokratas, profsąjungų ir afro-amerikiečių šalininkas Albert Gore Jr. Illinois ir Tennessee valstijose rinkėjai lėmė, kad senate prezidento respublikonai prakišo dvi vietas, o demokratai laimėjo dvi.

Net ir tokioje valstijoje kaip Massachusetts, kur demokratai įsitvirtinę su savo sen. Kennedžiu, atstovų buvo pirmininku O'Neill, prezidentas laimėjo, bet jo parinktinis respublikonas Raymond Shamie pralaimėjo, laimėtoju išėjo Vietnamo karo veteranų prieš karą sąjūdžio ikūrėjas demokratas John F. Kerry. Ir taip visoje eilėje valstijų. Ir pasėka visa to, senate respublikonai prakišo dvi vietas, laimėjimais atstovų buvo irgi neturi ko džiaugtis. Nežiūrint kaip norėjo po rinkimų atstovų bute turėti daugumą, bet niekas neišėjo. Laimėjo keliolika vietų, bet irgi tik tie respublikonai kandidatai, kurie pasirodė esą liberališkesni už savo kolegas, išskiriant North Carolinos senatorių Jesse Helms, kuris savo rinkiminei kampanijai paklojo beveik \$15 milijonų, kad tik būtų perrinktas.

Kad atmetus prez. Reaganui reakcinių politikierių padiktuotą politiką, kad nedavus jam pilno mandato, rinkėjai niekad nėra taip skaldę savo balsą kaip ši kartą. Skaldydami savo balsą jie parodė kokios politikos jie nori, ypač parodė, jog jie už branduolinio ginklo išaldymą, nusistatę prieš karą, už susitarimą su Tarybų Sąjunga.

Kodėl šie rinkėjai balsavo už demokratų politiką, bet ne už Mondale? Sunku pasakyti. Labai galimas daiktas, juos Mondale išgąsdino, padėdamas į šalį demagogiją ir atvirai pasakydamas, jog turės padidinti mokesčius. Vadinasi, nežiūrint kad jo politinės nuotaikos priimtinos, bet jeigu padidins mokesčius — no good. Ir štai, už Mondale balsavo tik tie, kuriems savo šalies vardas svarbiau už savą pilvą ir tie, kuriems mokesčiai, kaip Mondale sakė, nebus didinti. Nemaža už Mondale nebalsavo religinių fanatikų antiabortininkų. Turint galvoje kaip Amerikoje yra diskrimuojamos moterys, Ferraros pasirinkimas partnerne gero irgi nedavė.

Tačiau kaip bebūtų, šie rinkimai parodė, jog Amerikos liaudis nėra politiškai visiškai akla, daug žmonių eidami balsuoti galvojo.

Ateitis priklauso jaunimui

[SUTRUMPINTAS]

Reikalavimas Europos šiaurėje sukurti nebranduolinę zoną jau seniai yra vienas svarbiausių Šiaurės šalių taikos šalininkų judėjimo devizų, bet ypač aktualus pastarųjų metu šūkis "Ne — NATO branduolinėms raketoms Šiaurės padangėje!" — pasakė man Ulfas Brenstremas, Švedijos komunisti-

Atkelta iš 1 pusl.

SIELŲ TVIRKINTOJAI
militaristai svajoja "praplauti" smegenis, ištvirkinti jauną sielą, įbrukti vaikinams robotams į rankas ginklą. Tačiau komunistai, visi demokratų prabyla į jaunimą vis garsiau, dar įtaigiau. Vakarų pažangusis jaunimas nesileis klaidinamas antitarybinėmis demagogijos antikomunistinių, militaristų tauškalų.

V. Bakutis

2

Bolivijos vyriausybės rūpesčiai ir viltys

Boliviją galima vadinti perversmų šalimi — per 159 nepriklausomos valstybės metus čia įvyko 189 kariniai perversmai. Nuo 1982 metų spalio mėnesio šalį valdo prezidento E. Sileso Suaso vyriausybė. Tai demokratinės ir liaudies vienybės blokas. Šiai koalicijai, kuri buvo sudaryta 1978 metais, priklauso šalies pažangiosios politinės organizacijos: Bolivijos komunistų partija, kairysis nacionalistinis revoliucinis judėjimas ir kairysis revoliucinis judėjimas. Koalicijos kelias į valdžią nebuvo paprastas — nors 1980 metais į prezidentus balotiravęs jos atstovas E. Silesas Suasas surinko daugiausia balsų, šalies dešinieji daugiau kaip dvejus metus ignoravo rinkėjų nuomonę.

Aštuoniolika metų šalį valdžiusios karinės vyriausybės nualino Boliviją. Lotynų Amerikos šalys liūdnei pagarsėjo didžiulėmis skolomis užsienio valstybėms. Atrodo, kad Bolivija čia pirmąją — Prensą Latina agentūra pranešė, kad ši

tas iš Europos, kad nė viena jų negalėtų pakilti į Šiaurės padangę.

— Raketos, — pažymėjo U. Brenstremas, — kelia grėsmę Šiaurės šalių, taigi ir Švedijos, saugumui. Juk NATO strategai planuoja panaudoti mūsų šalies oro erdvę savo raketų skridimams iš Amerikos bazių Anglijos teritorijoje, kur jau pradėtas dislokuoti naujas mirtį nešantis ginklas. Štai kodėl mūsų sąjungos veikloje svarbiausia — kova prieš NATO branduolines raketas.

Vienu pagrindinių susitikimo Vestere renginių tapo masinis mitingas, kurio metu įvairių šalių pasiuntiniai vieningai pritarė idėjai surengti Maskvoje XII Pasaulinį jaunimo ir studentų festivalį. Kaip buvo ne kartą pažymėta mitinge, festivalio šūkiu, raginantys kovoti už taiką ir tautų draugystę, nusinginklavimą, antiimperialistinį solidarumą, prieš imperializmo jėgas, norinčias įstumti planetą į branduolinio karo sukurį, artimi visų šalių ir žemynų jaunimo pozicijai.

Savo ryžtą kovoti už taiką Žemėje, prieš JAV karinius pasiruošimus išreiškė ir tarptautinės jaunimo "Taikos stovyklos — 84" dalyviai. Ji buvo organizuota liepos pradžioje gražiame Skarpneko parke Švedijos sostinės apylinkėse. Į jį susirinkę bendraamžiai iš TSRS, Švedijos ir JAV vieningai priėmė pareiškimą Stokholmo konferencijai. Pagrindinis tikslas, vienijantis mus, sakoma dokumente, — užtikrinti tvirtą taiką planetoje. Todėl mes raginame visas šalis nedelsiant nutraukti beprotiškas ginklavimosi varžybas, suryjančias didžiules lėšas, kurias galima panaudoti socialinėms programoms. Pareiškime pabrėžiama, kaip svarbu plėsti jaunimo bei visų šalių gyventojų ryšius stiprinant tarpusavio supratimą ir kovą už taiką. Jaunimas nori gyventi planetoje, virš kurios nekybo naujo karo grėsmė.

"Taikos stovyklos — 84" dalyvių pareiškimas buvo įteiktas SNO generaliniam sekretoriui Peresui de Kueljarui, kuris pabrėžė didelę tokių tarptautinių jaunimo stovyklų reikšmę ir palinkėjo sėkmingų bendrų veiksmų taikos, draugystės ir tarpusavio supratimo interesais.

N. Vokolovas

šalis skolinga 4400 milijonų dolerių. Suprantama, vyriausybė įvairiomis priemonėmis bando sumažinti skolą. Buvo 75 procentais devaluota nacionalinė valiuta — Bolivijos pesas, padidintos kai kurių maisto produktų, benzino kainos, išaldytas darbo užmokestis. Tarybinėje spaudoje buvo rašyta, kad vyriausybė ir Bolivijos darbininkų centras (profsąjungų susivienijimas) susitarė, jog vyriausybė laikinai nebemokės skolų privatiems užsienio bankams, griežtai kontroliuos produktų ir būtiniausių prekių kainas, padidins darbo užmokesį, o profsąjungos neorganizuos visuotinių streikų. Apskritai pragyvenimas pabrango, ir tuo bando pasinaudoti dešinieji, kurie tikisi, kad per pastaruosius metus prezidento E. Sileso Suaso populiarumas sumažės.

Kaip žinoma, šių metų birželio mėnesį buvo mėginta įvykdyti (dar kartą!) karinį perversmą. Jo organizatoriai buvo pagrobę prezidentą ir tikėjosi armijos paramos. Tačiau ši kartą ginkluotosios pajėgos pučistų nepalaikė, armijos atstovai išvadavo prezidentą. Kai kurie sąmokslininkai spėjo pasislėpti užsienio ambasadose, kiti pasidavė valdžiai. Vėliau paaiškėjo: sąmokslą suorganizavo kokaino pardavimo organizacija (ji maištininkams paskyrė 200 tūkstančių dolerių), turinti glaudžių ryšių su reakcinėmis jėgomis šalyje ir užsienyje. Ultradešinėsios nacionalistinio demokratinio veikimo partijos atstovai turėjo organizuoti naujosios dešiniųjų vyriausybės tarptautinį pripažinimą.

Bet ir po nepavykusio sąmokslu reakcinės jėgos neatsisako planų likviduoti demokratine vyriausybę. Kaip rašė "Pravda", kairiuoliškų grupuočių remiami nacionaliniame kongrese esančių dešiniųjų partijų atstovai įreikalavo prezidento atsisistatydinimo ir naujų parlamento rinkimų. Prezidentas buvo išrinktas 1980-aisiais ketveriems metams. Jie teigia, kad prezidentas dabar turi atsisakyti šio posto. Tačiau opozicija, matyt, sąmoningai nemini kelių faktų. 1980 metais buvo įvykdytas valstybės perversmas, todėl prezidentas savo pareigas pradėjo eiti tik 1982 metais. Be to, 1982 metais nacionalinis kongresas priėmė įstatymą, pagal kurį Silesas Suasas įpareigotas eiti prezidento pareigas iki 1986 metų spalio mėnesio.

Manoma, kad prieš konstitucinę vyriausybę nukreipti veiksmai yra koordinuojami — vos spėjama pašalinti konfliktus su profsąjungomis, kai sunerimsta privataus kapitalo atstovai, vos jie nuraminami — prasideda bruzdėjimai ginkluotosiose pajėgose. Tai pačioje šalyje išskylančios problemos. Bet yra ir tarptautinių. Bolivija solidarizuoja si su Kuba, Nikaragva, Salvadoro liaudimi, Palestinos išsivadavimo organizacija, o Washingtono požiūris į šias valstybes ir palestiniečius gerai žinomas. Todėl jis, kaip rašė "Pravda", šantažuoja Boliviją politiškai ir ekonomiškai, matyt, tikisi, kaip ir Bolivijos dešinieji, susilpninti vyriausybės pozicijas.

Dabar Bolivija žengia demokrati- nių pertvarkymų keliu. Ar šalies ir užsienio reakcijai pavyks sustabdyti demokratizavimo procesą?

Gintaras Vinickas
Vilnius, 1984 gruodžio 6

Politinės satyros meistras

[Stepo Žuko gimimo 60-osioms metinėms]

Vienas žymiausių lietuvių politinės satyros meistrų, revoliucinis dailininkas Stepas Žukas, būdamas tikras liaudies sūnus, savo kovingais piešiniais atkakliai grūmėsi prieš buržuazijos jungą, už lietuvių liaudies laisvę. Spalio 18 d. sueina 80 metų nuo jo gimimo dienos.

Sunkus buvo darbininko sūnaus S. Žuko kelias į mokslą. Kantriai kęsdamas visus nepriteklus, jis baigė Kauno meno mokyklą ir jau nuo 1930-ųjų įsijungė į revoliucinį darbą, užmezgė ryšius su Lietuvos Komunistų partijos pagrindžiu. Įstojęs į nelegalią Raudonosios pagalbos organizaciją, jis su dideliu atsidavimu ėmė vykdyti partijos pavestus uždavinius.

Sunkus tai buvo darbas: nuolat grėsė areštas, kalėjimas. O dailininko braižas — tai jo "vizitinė kortelė", pagal kurią buržuazinės valdžios sekliai galėjo greit surasti jos savininką. Tačiau jauno dailininko tai nebaugino. Jis dirbo, negailėdamas savęs, dažnai išties naktimis, kad tik laiku būtų sukurti politiniai plakatai, šūkiei, iliustracijos revoliucinei spaudai.

S. Žukas buvo vienas aktyviausių revoliucinės dailininkų grupės narių, pagrindinės "Šluotos" satyros žurnalo steigėjų ir bendradarbių. Jis nupiešė pirmąjį "Šluotos" numerio viršelį, aštriai puolantį vadovaujančius buržuazijos atstovus.

Dailininkas taip pat bendradarbiavo kitoje to meto spaudoje. Antai tik "Kuntaplio" savaitraščiui per penkerius metus jis nupiešė daugiau kaip šimtą dvidešimt piešinių, kurių dauguma, deja, karo cenzūros buvo sulaukyta ir skaitytojai jų nepamatė.

Dailininkas demaskavo buržuazinės valdžios šulius, darbo liaudies išnaudotojus, nuolankius užsienio kapitalo tarnus. Daug jo politinių karikatūrų satyros ugnimi pliekė galvą keliantį fašizmą, jo vadeivas — Musolinį ir Hitlerį, jiems pataikaujančius kitų kapitalistinių šalių vadovus, stumiančius pasaulį į naujo karo gaisrą.

Zinoma, tokia jauno revoliucinio dailininko veikla negalėjo neatkreipti smetoninės policijos dėmesio. Jis suimamas, kalinamas Kauno devintajame forte.

Kalėjimas, areštai S. Žuko nepalaužė. Jo piešiniai ir toliau kvietė į kovą darbo žmones, siutino kapitalo tarnus. Pagrindinės Komunistų partijos įtakoje toliau formavosi, stiprėjo S. Žuko revoliucinė pasaulėžiūra.

"Aš tuomet pirmąkart iš Stepo lūpų išgirdau, kad menas negali būti nepolitinis, neklasinis. Jis pašaipiai kalbėjo apie tuos dailininkus, kurie taikstosi prie miesčioniško skonio ir kuria saloninius paveikslus. Stepas Žukas peikė ir tuos dailininkus, kurie užsisklendžia vien formos ieškojimuose ir mato išeitį tik modernizmo dailėje" — taip S. Žuką prisimena dailininkas, profesorius V. Mackevičius.

Beje, S. Žukas dirbo ir Valstybės Vilnis, 1984 gruodžio 6

teatre dekoratoriumi atlikėju, retkarčiais jam pavesdavo savarankiškai apipavidalinti spektaklius. Kartu su garsiuoju M. Dobužinskiu jis rengė dekoracijas "Eugenijaus Onegino" operai.

1939 m. S. Žukas išleido, nors ir smarkiai cenzūros apkarpytą, savo satyrinių kūrinių rinkinį "Veidai ir kaukės". Leidinys turėjo didelį pasisekimą, jis buvo tiesiog išgraibšytas.

Atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, S. Žukas suorganizavo "Agitpropą", buvo paskirtas atgaivintos "Šluotos" redaktoriumi. Su jam būdingu įkarščiu ėmėsi darbo, sutelkia apie žurnalą nemažą būrį dailininkų ir literatų. Jo vadovaujama "Šluota" energingai šlavė šiukšlės, bandančias trukdyti socializmo žingsniams Lietuvoje. Jis nesišalina ir visuomeninės veiklos, dirba Lietuvos dailininkų sąjungos pirminku.

Karas ir hitlerinė okupacija sutrukdė "Šluotos" leidimą, S. Žukas pasitraukia į Tarybų Sąjungos gilumą. Bet karo negandos nesugniuždo dailininko, jis neišleidžia iš rankų satyros ginklo. Dabar pagrindinis jo taikinys — Hitleris ir jo vadovaujama kariauna, hitlerininkų padlaižiai, parsidavėliai.

Laikraščiai "Tiesa", "Tarybų Lietuva", "Tėvynė šaukia" spausdino S. Žuko sukurtus piešinius, kurie skatino į kovą 16-osios Lietuvos Tautos diviziono karių, partizanų, okupuotos Tarybų Lietuvos gyventojų. Tokie satyriniai piešiniai, kaip "Hitlerizmas be kaukės", "Hitleriniai okupantai Lietuvoje", "Rasistiniai kultūrtregeriai", "Okupantų talkininkai — lietuvių tautos budeliai" ir daugelis kitų, skriejo lyg aštrios kulkos į okupantus ir jų pakalikus. Jis padeda ir naujai susiorganizavusiam Lietuvos TSR valstybiniam meno ansamblui, kartu su dailininku V. Jurkūnu apipavidalina montažą "Iš rytų šalėlės saulelė tekėjo".

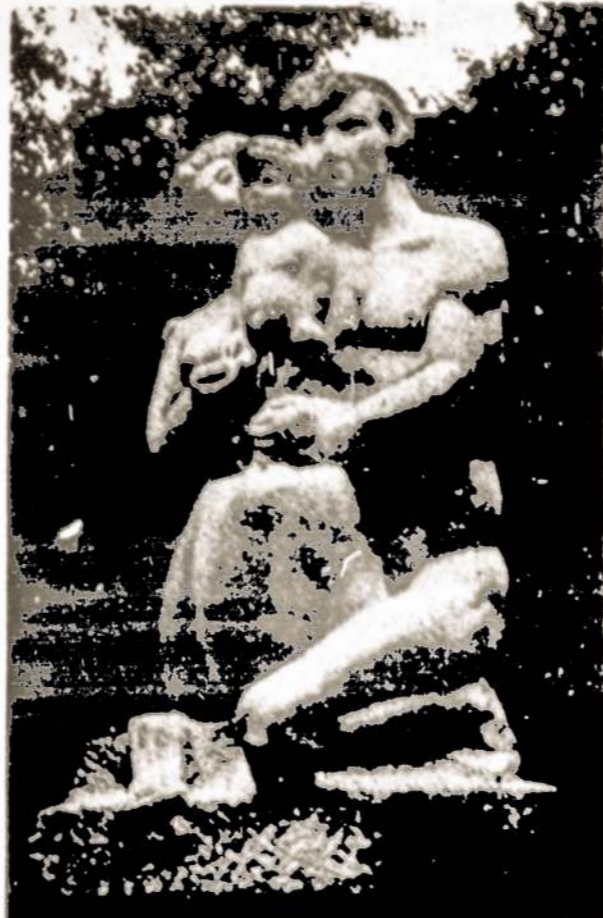
Karui pasibaigus, S. Žukas sugrįžo į išvadotą Tarybų Lietuvą, kurį laiką dėstė Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute. Deja, sunkęs, įtemptas darbas, karo metai palaužė dailininko sveikatą. Jis mirė 1946 m. gegužės 6 d. Kaune.

Dabar ten, kur mokėsi S. Žukas, įsteigtas jo vardo taikomosios dailės technikumai, kuris iki šiol paruošė daug jaunų dailininkų. Iš šios mokyklos išėję jaunieji Z. Steinsys, J. Griušys, E. Vėgėlė, V. Kalninis, V. Mieželis, kiti nuolat bendradarbiauja "Šluotoje", jų kūrinių žinomi plačiai už Lietuvos ribų.

S. Žukas visuomet bus revoliucinio principingumo, pasiaukojančio darbo liaudies labai pavyzdys, iš jo mokėsi ir mokosi jaunimas satyros ginklu kuo ryžtingiau kovoti su negerovėmis, už darbo žmonių laimingą ateitį, prieš imperialistus, besistengiančius įstumti žmoniją į naujo karo bedugnę.

Juozas Bulota

SKULPTŪRŲ PARKE

J. Kėdainis. Seima.

G. Jonkus. Kelionė.

A. Sakalauskas. Viltis.

V. Balsys. Legenda.

Uostamiesčio svečiai nepraleidžia progos aplankyti Mažvydo skulptūrų parką. Klaipėdiečiai taip pat pamėgo šį jaukų poilsio kampelį.

Skulptūrų ekspozicija parke turėja, susilaukia vis didesnio visuomenės dėmesio ir įvertinimo. Galima čia išvysti pačių skirtingiausių kūrinių. Eksponuojami pripažintų skulptūros meistrų ir tik pradedančių kūrėjų kūrinių darbai. Jie atspindi šiuolaikinės lietuvių skulptūros raidą ir tendencijas.

Gražia kultūrinio gyvenimo tradicija tapo skulptorių simpoziumai Klaipėdoje. Kasmet LTSR dailininkų sąjunga kartu su uostamiesčio vadovais aptaria konkursinių kūrinių projektus, išrenka geriausius.

Pinočetas ir literatūra

Jau vienuolika metų Čilėje viešpatauja kruvinas Pinočeto režimas. Per tą laiką ne tik nusmukdyta šalies ekonomika, bet padaryta didelė žala kultūriniam gyvenimui. Apie kokį meną gali būti kalbama šalyje, kur politiškai neparankūs žmonės "dingsta" arba priversti bėgti į užsienį. Salyje, kuri pasauliui savė du Nobelio premijos laureatus — Pablą Nerudą ir Gabrielę Mistral, literatūrinis gyvenimas merdi. To priežastis — ne tik Pinočeto režimo represijos, bet ir didelis neraštingumas. Juk iš Aljendės vyriausybės vykdytos neraštingumo likvidavimo kampanijos neliko nė pėdsako.

Nors tikslų duomenų nėra, tačiau, vienos iš stambiausių šalies leidyklų atstovo pareiškimu, knygų prekyba Čilėje per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo 50-60 proc. Vidutinis Čilėje leidžiamų knygų tiražas yra apie 3,000 egzempliorių. Maždaug tokie tiražai buvo ketvir-

Sių metų vasarą skulptoriai aštuntą kartą buvo atvykę į kūrybinę stovyklą. Smiltynėje iškalto skulptūros isikūrė Mažvydo parke.

— Parke jau bemaž šimtas darbų, — pasakoja Klaipėdos miesto vyriausiasis dailininkas A. Skiežgilas. — Atsižvelgdami į lankytojų pageidavimus, ruošiamė naują skulptūrų išdėstymo projektą, pertvarkysime takus, apšvietimą.

Malonu klaidžioti rudenėjančio parko alėjomis. Pamatai meistro ranka akmenyje įkūnytą gamtos grožį, minties polėkį.

Supažindiname su keliais naujais darbais.

Gediminas Pilaitis
R. Eilunavičiaus nuotr.

tajame dešimtmetyje, kai Čilėje gyventojų buvo dukart mažiau negu dabar (šiuo metu 11 mil.), be to, ir neraštingumas buvo kur kas didesnis. Per pastarąjį dešimtmetį knygynų šalyje sumažėjo 60 proc. Dabar keturis milijonus gyventojų turinčiame Santjage jų nėra net ir tuzino. Kaip neseniai pasakė užsienio korespondentui viena knygyne pardavėja, dabar beletristika nepardavinėja, žmonės perka tik mokyklinius vadovėlius vaikams. Dabar žmonėms knygos tapo neprieinamos. Knygos kaina svyruoja nuo 1.5 iki 12 dolerių, o vidutinis mėnesinis atlyginimas siekia tik 60 dolerių, tačiau 20 proc. darbingų šalies gyventojų visai neturi darbo.

"K. B."

Nebijok nežinojimo, bijok klaidingo žinojimo: dėl jo atsitinka visa pikta pasaulyje.

L. Tolstojus
Vieni žmonės gyvena ir mokosi, kiti — tiktai gyvena. M. Larnis

Ramigaliečiai žemdirbiauja moksliskai

Ramygalos kolūkio mechanizatoriai Juozas

Pečeliūnas ir Stasys Videika su kolūkio pirmininku Virmantu Velikoniu [centre].
L. Grubinsko nuotr.

Ramygalos kolūkis, turintis 8470 ha žemės — vienas stambiausių ne tik Panevėžio rajone, bet ir respublikoje. Tokiose valdose rikiuoti žmonės ir technika, išauginti aukštą derlių, gauti svarių fermų produkciją nepakan. vien žemdirbiškos nuojautos ir patyrimo. Reikia ir žinių, sveiko ekonominio mąstymo. Pripažindamas tai, kolūkio pirmininkas Virmantas Velikonis, kuriam neseniai suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio agronomo garbės vardas, dar pabrėžia:

— Ekonomiką turi lydėti darbo kultūra. Ir atvirkščiai, kultūrą, žinias — ekonomika. Toji sintezė — patikimo prielaida laimėjimams.

Nors dar daug ko reikia Ramygalos kolūkiui, tačiau šiandien jis jau nelinksniuojamas kaip atsiliekantis. Atvirkščiai. Praėjusiais metais gauta 1,6 milijono rublių pelno. Gamybai išleistas rublis gražino beveik pusę rublio gryno grynaus. Tai jau neblogo ūkininkavimo požymis. Ramygaliečiai ir ateičiai kloja tvirtus pamatus, nes jie atkakliai jungia gamybą su mokslu, su noru pažinti visas aukšto derliaus paslaptis, pagaliau suvokti, kodėl tas ar kitas darbas atneša naudą, o kitas nuostolį.

Kai V. Velikonį išrinko sustambinto kolūkio vadovu, visų pirma jis kreipėsi į Žemdirbystės instituto mokslininkus. Šie pagalbos neatšakė. Ėmė šefuoti žolių auginimą, cukrinių runkelių pasėlius. Dažni svečiai buvo V. Petraitis, J. Puodžiukynas, V. Vasiliauskienė, J. Povilaitis ir kiti šio instituto mokslininkai bendradarbiai.

Ypač daug padėjo auginant sėklinės daugiametės žolės šios srities žinovas J. Puodžiukynas. Buvo sudaryta ilgalaikė programa, numatanti visiška ūkio apsirūpinimą žolių sėklomis: dobilais, motiejukais, svidrėmis, miglėmis. Sėkliniams sklypams paskyrė net 150 hektarų. Pabandė ir vadinamąjį Valinavos eksperimentą. Jo esmė viena — karvei išlaikyti per metus turi užtekti hektaro žalienu.

Atrodytų, paprastas dalykas: gerai pasėk, patrėšk, ir gausi svarų derlių. Pasirodo, visa tai ne taip

paprasta. Reikia žinoti, kaip pasėti, kaip patrėšti, kad augalai turėtų geriausias sąlygas augti.

Antai vienais metais ūkyje sėjo migles. Agronomas P. Knizikevičius, mechanizatorius S. Samsonas kartu su Žemdirbystės instituto mokslininku bendradarbiu J. Puodžiukynu, kaip sakoma, kelias po dirvą vaikščiojo, kol nustatė geriausią sėjos gylį.

Miglės čia gerai sudygo. Kituose ūkiuose — ne. Visi važiavo į Ramygalą, žiūrėjo, stebėjosi. Jei ne mokslininko patarimai, tikriausiai ir ramygaliečiai nebūtų išauginę gero derliaus.

Daug padėjo taip pat mokslininko J. Povilaitio rekomendacijos aukštesniam cukrinių runkelių derliui išauginti. Dabar cukrinių užauga visu šimtu centnerių iš hektaro daugiau negu ankstesniais metais, o darbo sąnaudos maždaug tos pačios. Valstybiniai cukrinių runkelių pardavimo planai dabar įvykdomi kone dvigubai.

Praėjusiais metais jie įgyvendino keturlaukį cukrinių runkelių sėjomainą. Rudenį pavyksta kompleksiskai paruošti cukriniams runkeliams skirtas dirvas, pavasarį juos anksčiau pasėti. Pasiteisino ir kolektyvinė ranga — pagal šį principą dabar auginami cukriniai runkeliai. Pernai vietoje planuotų 3,740 tonų į cukraus fabriką išgabenta 5,000 tonų. Šiomet buvo numatyta gauti iš hektaro po 250 cent cukrinių runkelių, o prikasama, kaip jau minėta, po 312 centnerių.

Cukriniai runkeliai — dar neseniai buvusį nuostolinga kultūra, dabar Ramygalos kolūkiui duoda dešimtis tūkstančių rublių pelno.

Jonas Peldzius

DARBININKŲ SVEIKATAI.

Utenoje M. Melnikaitės trikotažo ir galanterijos gamybiniame susivienijime išplėstas medicinos punktas. Dabar čia atliekami visi medicinos tyrimai. Vaistinėje darbininkai pagal gydytojo receptą nemokamai gauna vaistus. Visi darbininkai, kuriems reikia kurortinio gydymo, aprūpinami keliais piais.

Vilniuje atsidarė ir veikia picerija

Naujojo patiekalo žinovė gamybos vedėja V. Jakučinskienė pasakojo, kad picos kepamos iš mielinės tešlos. Tešla užmaišoma tokia, kad turėtų baltos duonos skonį. Po dviejų valandų iš jos formuojami dideli apvalūs blynai. O toliau visa kulinarinė paslaptis — įrengimai. Picų paprastoje orkaitėje neiškeptume, nes ten bus per vėsu. Joms reikia septynetą minučių pasikaitinti trijų šimtų laipsnių karštyje.

Kol picos "duona" neiškepa, klientai jos nemato, tačiau kai raudonšonė, bet ne per daug putli bandelė būna gatava, valgytojui parodoma tolesnė picos gamyba. Kliento akivaizdoje baro šeimininkės ant kepinio užlieja pomidorų padažą, uždeda mėsos arba žuvies, grybų arba silkės ir užbarsto tarkuoto sūrio. Dabar pica įdedama į čia pat esančią elektrinę krosnį. Po dviejų minučių valgis būna paruoštas ir specialiu indu dedamas ant stalo.

Gal kam iš klientų iškart bus neįprasta valgyti picą, nes močiūčių miltiniai kepiniai niekuomet nebuvo užpilami pomidorų padažu, retai kada barstomi tarkuotu sūriu. Užtat pravartu žinoti, kad pica skani tik karšta. Tai patiekalas, kurį reikia valgyti greitai, nes atšais.

Pasimokyti, kaip pagaminti itališkąjį valgį, į Maskvą buvo nuvažiavę respublikos kulinariai D. Pitrenaitė, L. Viršilienė ir Vilniaus valgyklų tresto visuomeninio maitinimo skyriaus pavaduotoja D. Sauskaitė.

Vilniečiai prisimena, kad dar prieš mėnesį kitą picerijos vietoje buvo valgykla "Vidudienis". Į ją žmonės nenoriai eidavo, nes netoliese esanti valgykla "Vilija" atrodė patrauklesnė. Ir štai "Vidudienis" po rekonstrukcijos tapo beveik kavinės lygio visuomeninio maitinimo įmonė.

Iš lankytojų akių pasitraukė įprastiniai padėklai, stalai, indai, patiekalų išdavimo linijos. Dabar lankytojai sėda prie baro, o barmenai paduoda norimą valgį. Beje, be picų, didžiojoje salėje dar prekiaujama sultiniais, keptais viščiukais, dešrelėmis, ant iešmo kepta jautiena.

Picerijoje jauku, šviesu, švaru. Marmuru išklotas šiuolaikinis baras, jaukūs baldai.

Trakai garsėja kibiniais, Palangoje daug kepama čeburėku, Vilniuje prekiaujama picomis. Visi šie valgiai gaminami iš tų pačių produktų, bet koks skirtingas jų skonis!

Zonė Šiulienė

Miškininkų dinastija

Antano Garunkščio nuotraukoje: Miškininkai Traneliai — senelis Mikas su sūnumi Jonu, dukra Palmyra ir anūku Rimvydu.

Tauragės bandomojo miško pramonės ūkio Obelyno girininkijos girininką Joną Tranelį gerbia ne tik tauragiečiai. Girininkija stambiausia ūkyje, beveik 7000 hektarų. Miškai čia šlapi, tačiau socialistiniame lenktyniavime girininkija nuolat pirmauja. Šią Jono Tranelio sėkmės paslaptį ūkio direktorius Aleksandras Judelis atskleidžia paprastai:

— Jonas iš miškininkų dinastijos... Meilę miškui jam skiepijo tėvas ir senelis. Jie buvo miško darbininkai. Tėvas Mikas, nors jau aštuntą dešimtį bebaigiąs, dar nenutraukia ryšių su miškininkais.

Jono Tranelio sesuo Palmyra Gylienė irgi miškininkė, to paties miško pramonės ūkio galutinio miško medžiagos sandėlio meistrė. Miškininkų dinastiją tęsia ir girininko sūnūs Rimvydas bei Gintautas. Abu baigė Kauno A. Kvedaro miškų technikumą. Pirmasis dabar dirba kartu su tėvu, o antrasis toliau studijuoja miškininkystę Lietuvos žemės ūkio akademijoje. Kartu su vyru dirba ir girininko žmona Ida.

Obelyno girininkija garsi ne tik stabiliais gamybiniais rodikliais. Čia įsikūręs ir respublikos miškininkų žirgynas. Tauragiečiai Obelyno žirgais numato aprūpinti ir kitus miškų ūkius. Taigi rūpesčių Traneliams apstu. Jau ankštos pasidarė senosios arklidės, su melioratorių pagalba buvusiose girininkijos pelkėse įrengta 200 hektarų pievų ir ganyklių.

Gražiai tvarkoma Obelyno girininkijos aplinka. Jonas Tranelis — aktyvus visuomenininkas, aistringas medžiotojas. Girininkiją puošia medžioklės trofėjai. Antros klasės girininkas Jonas Tranelis, šiomet atšventęs pusę amžiaus jubiliejų, kupinas naujų sumanymų.

Algirdas Berzelionis
Vilnis, 1984 gruodžio 6

VERTA ŽINOTI

DŽIOVINTOS ŽUVYS

Norint džiovinti žuvis, pirmiausia sugautas reikia gerai pasūdyti. Šitai galima padaryti jau meške-rijant. Sugautos žuvis iš karto dedamos į sūrymo pripiltą polietile- no maišelį ir laikomos jame vieną dvi paras. Paskui jos išamos, plaunamos ir pakabinamos pavėsy- je, geriausia tokioje vietoje, kur krinta maža saulės spindulių ir kur pučia skersvėjis.

Pakabintas žuvis puola musės. Todėl žuvis apvyniojamos marle arba aplakštenamos kalio perman- ganato tirpalu.

Po dešimt penkiolikos dienų žu- vys išdžius, ir galėsite pavaišinti svečius "vobla". Šitai daug žvejų vadina džiovintas žuvis, nors iš tikrųjų vobla yra Kaspijos mekšras (Cyprinus grislagine).

ŠERMUKŠNIAI

Šermukšnių uogos turi daug vita-mino C, vaisinio cukraus, pektino, mineralinių medžiagų. Vandens jos turi mažiau kaip kitos uogos. Gerai kartų skonį suteikia rauginės medžiagos (sorbitano rūgštis). Kar- tumas sumažėja, kai uogas pakan- da šaltis. Taip pat šermukšniai

būna ne toki kartūs, jei palaikomi šaltame sūriame vandenyje, o pas- kui nuplaunami karštu vandeniu. Šermukšniuose gerai išsilaiko vita- minas C. Jie turi ir korotino, iš kurio organizme susidaro vitaminas A. Šermukšnių uogas galima virti, užšaldyti, džiovinti.

Yra laukinių ir kultūrinių šer- mukšnių. Labai gerai išsilaiko su- šaldytos uogos. Iš džiovintų šer- mukšnių verdama arbata viduriams reguliuoti.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAP

WOMEN FOR PEACE

The organization, "Women for Peace" in Chicago, continues to play a most important and active role in preserving peace and to prevent a nuclear holocaust.

Since the days of the Vietnam and Korean wars, they have been a most visible and vocal force. Every Saturday afternoon, rain or shine, bitter cold, sleet, members were to be found in the Loop area distrib- uting their weekly leaflet, informing the people of the true nature of these unjust wars. Even the scorf- ers, the 150% true patriots, were forced to respect them for their courage, their dedication, their singleness of purpose. Soon, even many of them began to look forward to the weekly, factual, and well-written messages of Peace.

Now, the Women for Peace group is engaged in protesting the naming of a nuclear submarine after the City of Chicago. They are circulating a petition, stating:

"We, the undersigned residents of the Chicago area protest the naming of the Navy's newest cities and states represents a blatant militarization of civilian society. The USS Chicago implies that Chicago supports the nuclear arms race, and that the arms race supports Chicago. Neither is true.

"We consider it an insult, not an honor, to have a nuclear submarine bear the name of our city. We demand that the Navy withdraw the name USS Chicago before the warship is deployed."

Petitions are available from the WOMEN FOR PEACE, 343 So. Dearborn, Chicago, Ill. 60602. (312) 663-1227.

ANOTHER "BLACK EYE" FOR CHICAGO!

Two recent incidents, in which Black families were forced from their homes because of white racist hate and violence, underscore the fact that the Civil Rights Act of 1965 has not filtered down to some of the white population.

It is deplorable, and a disgrace, that in addition to being regarded as the "city of the gangster Al Capone" by many European na- tions, it once again demonstrated Vilnis, 1984 gruodžio 6

why it has earned the reputation of being the "most segregated city in the North" by residents outside our boundaries.

Mayor Washington has stated that he will investigate why the police, who were sitting in their car, watched, as a crowd of shout- ing racists threw bricks through the windows — shattering glass and threatening the lives of those within and did nothing to stop the violence. Such police should be removed from the force, as it is their duty to protect the rights of all citizens, black or white. The Constitution of America was writ- ten for ALL the peoples of our nation. It had no exceptions.

INVASION OF NICARAGUA IMMINENT?

As this was being written, the Administration and Secretary of State George Shultz pooh-pooed the idea of an invasion of Nicara- gua, but the people of that nation are not so gullible, nor lulled into a false sense of security.

They cited the examples of the overthrow of the Arbenz regime in 1954 in Guatemala; the invasion of the Dominican Republic in 1965; the overthrow of the Allende govern- ment in Chile — the Bay of Pigs invasion of Cuba, the mining of Nicaraguan harbors — resulting in the loss of many ships and lives, including that of many of the ALLIES of the United States! All actions directed by the CIA — and proudly claimed as their successes!

ORTEGA APPEARS BEFORE UN

Nicaraguan government co-ordi- nator Daniel Ortega appeared be- fore the UN October 2nd and warned of an imminent invasion of Nicaragua. Two hundred oppo- nents of Washington's war against Nicaragua came to the UN to hear Ortega. A tumultuous delegation greeted him outside the UN build- ing.

Ortega stated that in the three years and eight months of the US "covert" war against Nicaragua, over 7,000 Nicaraguans have lost their lives. The "contras" — (those opposed to the peoples' govern- ment — mercenaries) have de-

stroyed health centers, schools, hospitals, food stock and construc- tion equipment. They have massa- cred, kidnapped, tortured and kill- ed peasants working on coffee plantations, teachers, doctors, nur- ses, students, volunteers engaged in the "Literacy campaign" to teach all peasants to read and write, as well as nuns and priests who support the poor. No one has been spared.

Ortega reaffirmed his country's support for the UN, and said that Nicaragua turned to the **International Court of Justice, which, on May 10, 1984, ordered the Reagan Administration to immediately halt military and paramilitary actions against that country. THE RULING WAS IGNORED BY REA- GAN!**

Nicaragua's right to have its own foreign policy — to continue to be non-aligned (even though it does not suit Reagan) was defended by Ortega. He stated, "if peace does not come, and war continues, and with it the likelihood of U. S. **MILITARY INTERVENTION**, we want the world to know that the Nicaraguan people — barefoot, ragged and with empty stomachs — are going to fight to the end, until we achieve Peace, either by defeat- ing the invaders or immolating ourselves . . . such is our morale. **IT IS THE SAME MORALE WHICH MADE IT POSSIBLE FOR THE PEOPLE OF EUROPE TO WAGE THEIR RESSIS- TANCE STRUGGLE AGAINST THE FASCIST WAR MACHINE FORTY YEARS AGO.**"

In anticipation of an invasion of Nicaragua, arms have been distri- buted to all the peoples' shelters are being built, or dug, wherever feasible — school children have been given instructions on quick evacuations; militia, as well as all regular and reserve military units, are constantly being drilled, and the thousands of students who had volunteered to harvest crops in the countryside will be kept in the city to protect the civilians in the event of an attack.

Simultaneously, the same pre- ventive measures are being repeat- ed in Cuba, which does not intend to be caught off guard because of the threatening war maneuvers at the **U. S. military base Guantana- mo in CUBA**, conducted over a long period, and involving ships, planes and army personnel more in keeping with an anticipated inva- sion than "war exercises." **Any hopes of an easy victory as in Grenada, should be dismissed by our overly-eager warhawks in Washington. It will not happen!**

COURSE OF ACTION

It is extremely important that Americans flood Washington with demands that America stop all interventions in Central America. Out of Nicaragua! The people of Nicaragua are a sovereign people, capable of choosing their own type of government. **We are not destined to be the police of the world. Write Pres. Ronald Reagan, White House, Washington, D. C.**

A war in Central America at this time could lead to a nuclear holocaust because of the deploy- ment of nuclear missiles in Europe and Asia by the Reagan Adminis- tration. **The only way to win a nuclear war is to PREVENT IT!** Act now! We cannot remain silent,

as too many did during the war of attrition in Vietnam!

NUCLEAR FLEET IN NEW YORK

In July, 1983, the Navy an- nounced that it intended to perma- nently base a Surface Action Group on Staten Island in New York City by 1988. The fleet includes the refurbished World War II battle- ship IOWA, two guided missile destroyers, one naval destroyer, one cruiser and two frigates. Among other uses, the fleet is designed to be part of the **Rapid Deployment Force for U. S. inter- vention in the third world.** The IOWA only recently returned from Central America where it **helped patrol the shores of Nicaragua.**

David Shorr, disarmament pro- ject director for the N. Y. Public Interest Research Group says his group's main concern is the poten- tial public safety hazard. The Navy admitted there were 379 **NU- CLEAR WEAPONS ACCIDENTS** between 1965 and 1977. Further, the IOWA WOULD ROUTINELY ENTER AND LEAVE N. Y., HARBOR — one of the busiest in the world.

In the event of a nuclear weap- ons accident, it could release a plutonium cloud extending for about 28 MILES, affecting millions of people in the New York City area. **Plutonium is the most toxic substance known to humanity!**

Rev. Jesse Jackson, who spoke at a rally of almost 2,000 anti- Navyport protestors on October 20 re-christened the IOWA a "HOL- CAUST MACHINE" — not a ship for patriotism.

Miriam Friedlander, New York councilwoman, has collected more than 50,000 signatures opposing any nuclear weapons in the New York Harbor. Friedlander is coun- cilwoman in the congressional dis- trict formerly served by the late Vito Marcantonio and Peter Cac- cione. We are certain they would be most pleased with their succes- sor.

Shorr felt confident that the Navyport could be stopped, just as the people of Nevada and Utah stopped the MX in THEIR BACK- YARD!

DEATH OF REV. MARTIN LUTHER KING, SR.

The South, and all those con- cerned with civil rights in America, mourn the loss of the father of the late Rev. Martin Luther King, Jr., who was assassinated because of his struggle for civil rights, for human dignity for peoples of all races, for unions in the South. Even though the father encoun- tered many tragedies, including the assassination of the son he hoped would carry on his church after his death — in the death of another son through drowning — and the loss of his wife, the victim of a gunman — Rev. King, Sr. said he bore no hatred in his heart. He was 84 years old.

STARVATION IN AFRICA, ETHIOPIA

Viewers of Channel 2—TV on Monday, Nov. 12th were brought face to face with the horror of starvation. Many of the scenes showed infants being nursed by mothers with a skeletal body —

Nukelta i 8 pusl.

Atkelta iš 7 pusl.

children with matchstick arms and legs, with heads that seemed too large for their spindly bodies, whose enormous eyes stared out at one with the pain of centuries — the inhuman wailing of children still with strength enough to cry, while others just stared expressionless, too weak and feeble to cry. It was heartrending and many of the scenes, as Dan Rather had forewarned, were unbearable to watch.

This scene, though of the people of Ethiopia, could also have been a mirrored reflection of the people of So. Africa, who have suffered the worst drought in a century over the past ten years. The draught began in the region just below the Sahara Desert and has extended south to encompass 23 countries!

At the recent annual International Monetary Fund conference in Washington, the World Bank urged setting up a \$2 billion a year emergency fund to cope with the nightmare prospect of continent-wide famine, and economic collapse that it saw occurring in the next 15 years. Headed by U. S. and its Treas. Sec. Donald Regan, the proposal was TURNED DOWN! The proposal had not been made because of compassion or humanitarian reasons but for their self-interest, yet the U. S. even

turned this down!

World-wide aid is urgently needed to save the people from the horrible agony of starvation. UNICEF officials recently visited Ethiopia, Mali, Mauritania, Mozambique and the Upper Volta and found that the scale of suffering was the worst in recent history. They said that in Ethiopia alone, four million — the majority women and children — face malnutrition and starvation.

The Rev. Jesse Jackson has announced he is calling for a nationwide campaign to raise assistance for Ethiopia, and that he may visit the country. The Ethiopian government encourages these efforts, and a representative of its UN mission mentioned the Red Cross and UNICEF as two agencies that were coordinating relief to Ethiopia.

FOR THOSE WISHING TO HELP

Funds may be sent direct to:
Ethiopian Relief and Aid Fund for So. Africa, PO Box 17, Cambridge, Ma. 02138.

The Africa Fund, 198 Broadway, New York, N. Y. 10273.

The Africa Fund carries the names of Julian Bond, Ossie Davis, Ruby Dee, Henry Foner, Coretta Scott on its Advisory Committee. Also: **Oxfam/America**, 115 Broadway, Boston, Ma. 02116.

Laiškai

Kenosha, Wis.

Mary Martuza of Racine, Wis. and Maki Shedagis stopped in for a visit, and to renew Mary Martuza's sub. She spent several weeks in Rhinelander with her daughter-in-law, grandson, and family. In talking to her, I told her I was sorry I had not known her address, as I would have told her of the Vilnis 65 year album. She said the day Julia Marazas, Julia Urmon and Isabelle Peters had come to pay her a visit (on her 95th birthday), she and her relatives were just leaving to visit relatives up north. She did not understand that Julia Marazas was speaking of the Vilnis 65 year album, and felt bad that it was now too late to do anything.

Alex Lisneck, reader and supporter of Vilnis for many years, is hospitalized and we do not know how long he will remain there. On behalf of John and myself, we thank the friends, relatives and acquaintances who have, and are visiting John, also sending cards of good cheer. With warmest thoughts to all at Vilnis.

Alvina Strich

St. Petersburg, Fla.

We have started our club and chorus activities. Our crowds have not been that big yet as the "snowbirds" are not down yet. We are missing a few chorus members for that reason and also some are ill, but even with a smaller group, we are strong, dedicated, and I have been pushing them with new songs that I got from Lithuania, which they think they are never going to learn, but everyone is pleased when it all comes out O.K.

Brother Richard is not too well, mostly confined to the wheelchair now as he has problems walking, so Mom has her hands full, but keeps right on going, working at the club, the yard, etc. I am active

in the Parkinson's Support Group Society here and periodically get a musical program together for their meetings. Have a new granddaughter, Amanda Anne Smith, born Oct. 7 — (my son's), so have been very busy helping out there, as they have two other girls 2½ and 7. My best to all at Vilnis and a big hug for Louie. I hope the album is a big success. Fondly,

Helen Janulis

Johnson City, N. Y.

Gerbiama "Vilnies" administracija—

Cia prisiunčiu čekį \$80.00! \$10 už atnaujinimą prenumeratos Konstancijai Thomas ir auka "Vilnies" fondui \$50.00, \$20.00 auka P. ir A. Masukų. Su geriausiais linkėjimais.

Konstancija Thomas

Hot Springs, Ark.

Dear Nellie — My hubby's legs have completely given out on him. A nurses' aide comes four times a week, and a regular nurse one — sometimes twice — a week. I did everything myself until the doctor asked if I needed, or wanted, assistance. I finally agreed to it, and how he is flooded with attention. He has no pain, eats well and is of cheerful disposition.

Completely forgot about the 65th year album. Am enclosing \$50 toward it, but if it's past the deadline, then let it go toward the general Vilnis fund.

Please tell Tony Litvin, John Pateckas, and others, how truly wonderful they are to visit our once active friends, who are now relegated to nursing homes. Having had Benjamin in the nursing home on three different occasions for short stays, I observed, among other things the loneliness it can produce. How magnanimous of our friends to show those less fortunate they are not forgotten.

All summer we had rain and I

didn't have to water the grass nor flowers once. Now, the rains are torrential, with tornadoes interspersed. Lots of flooding and damage to homes, stores, bridges and roads. Three years ago, we had a terrible drought. Last winter a big freeze. Wonder where the perfect paradise is? Love,

Mildred Kubilius

Kensington, Conn.

Malonūs Draugai vilniečiai — Sveikinu jus visus su gražiu rudėnėliu ir ateinančia šalta žiema. Zinau kad "Vilniai" reikia pinigų, tai čia rasite \$50 auką. Su geriausiais linkėjimais.

Ona Visotskienė

Miami Beach, Fla.

Enclosed find check for \$20.00 from Mrs. Nellie Tomašiūnas. \$10 for subscription and a \$10 donation.

I went to visit Nellie at her home. She still takes care of herself and her home, even though the arthritis is very bad in her hips and legs. She has also had an operation on her eye, and will have to go for another operation on her other eye. For all that, she is in good spirits. Me? I'm the same. Still going strong. Best wishes, always.

"Maggie" Novitski

Folsom, Pa.

Dear Nellie — I got back from the Soviet Union, and I want to write an article about this great country, which I shall do as soon as possible. That is, if you can find space in the Vilnis to print it. There are so many wonderful things going on in Lithuania, TSR, that I just have to write about it. A friend I met on the tour group is a retired supt. of schools and he would like to subscribe to the Vilnis. I also want to subscribe the Vilnis for my cousin, Jonas Zultauskas who is a doctor of veterinary medicine and a forest ranger.

I met all my living relatives on my mother's side of the family, and all are wonderful people. Jonas drove me all over, visiting various monuments and museums in Lithuania. I also met Pranas Petronis, who is a retired major general from the Soviet Red Army. He was a leader of the partisans who

St. Petersburg, Fla.

DRAUGIJOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 10 dieną įvyko Lietuvos Literatūros Draugijos narių susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirmininkas S. Kuzmiekas. Pranešė, jog atlikti visi darbai, raportai tapo priimti.

"Vilnies" vajiņinke išrinkom jauną moterį Mary Brenan. Manau, ji darbą atliks gerai, linkiu jai pasisekimo vajuus darbe. Užprenumeravom į Lietuvą medicinos žurnalą, kurį kasmet kuopa užprenumeruoja. Taip pat užprenumeravom tris "Vilnis" ir tris "Laisves" į Lietuvą. Manau, kad tai gražus kuopos gestas. Emilija Drobieņė paaukavo kuopai \$50, didelis jai ačiū.

Pasibaigus susirinkimo darbų rutinai, pavalgėm skanius pietus. Žinių pranešėja pranešė, jog turime svečių iš Kanados, Pensilvanijos ir Massachusetts valstijų, taip pat vietinių floridiečių. Mat, šiuo metu vis daugiau atvyksta turistų pasišildyti gražioje Floridoje.

fought the Germans during World War II. I shall write later about the trip and my experiences in Lithuania, and of course, Moscow, where we visited Red Square, the Kremlin and various other places.

I am sending you another fifteen dollars for a subscription for my cousin Grena Sulzickienas who is a doctor of veterinary medicine on a collective farm, located near Panevėžys. I am sure she and her family would enjoy reading the Vilnis, I would like to give all these sub credits to Julia Andriulis because I promised her that she would get the credit. She also was in our tour group to Lithuania.

Walter Pozer

SAN FRANCISCO-OAKLAND, CAL.

LAIKRAŠČIŲ VAJAUS REIKALAIŠ

Prenumeratų atsinaujina iš San Leandro M. Baltulionytė, Ks. Karosienė, ir V. Taraškienė.

Aukojo "Vilnies" fondui M. Baltulionytė \$40, Konstancija Mugiānienė Oaklande \$25 dėl prisiminimo mirusio vyro Alekso, sesutės ir švogerio Daratelės ir Frank Machulių, Ks. Karosienė \$25, V. Taraškienė prisiminimui mirusio vyro Aleksandro \$25 ir M. Mozūraitienė \$10. Viso šiuo kartu prisiunčiu \$155.

Marytė Baltulionytė buvo išvykus į Los Angeles apylinkę. Tenai aplankė draugę Onutę Bernotienę, buvusią seniau mūsų spaudos vajiņinke. Onutė gyvena prieglaudoj. Kadangi daug mūsų draugu jau nebegali tankiai ją aplankyti, pasidaro jai labai nuobodu ir nelinksma. Gaila, mūsų eilės surėtėjo. Mes linkime Onutei ištvermės jos gyvenime.

Onutė Daivienė, Santa Clara, sulaukė 94-95 metų ir yra daug silpnė, betgi gyvena savo namuose, o jos kaimynai ją saugoja. Kai galėjo, gausiai aukodavo mūsų spaudai.

Širdingai dėkoju visiems už užuojautas mūsų spaudoj mirus mano vyrui Aleksandrui, ir už daug atviriausių.

Taipgi dėkoju visiems už atsinaujinimą prenumeratų ir aukas.

LLD 198-tos kp. vajiņinke V. Taraškienė

Minėjome poetę Salomėja. Išsamią kalbą apie poetę pasakė Bronė Vaitkienė. Savo kalboje ji nušvietė poetės kūrybos turiningumą bei jos gyvenimo prasmę. Buvo ko pasiklausyti.

St. Kuzmickas poetės 80 metų gimimo sukakčiai padainavo tris dainas, vieną specialiai skyrė jai — "Gimtinę".

Choras padainavo penkias dainas. Dainą "Graži Tėvynė mano" skyrė poetės gimtadienio atminimui.

Meš esame labai laimingi, kad turime gabių moterų. Bronė Vaitkienė labai gabi kalbėtoja, Elena Janulytė labai gabi choro mokytoja. Abi turi energijos ir pasišventusios mūsų veiklai. Ačiū joms už gerą darbą.

Viskam baigiantis pirmininkas padėjo choro mokytojai, Bronėi Vaitkienei, gaspadinėms ir publikai už atsilankymą, kvietė atsilankyti dažniau.

Nukelta į 9 pusl.

Vilnis, 1984 gruodžio 6

© Lietuvos 1984 m. gruodžio 6

SU ŽMONĖMIS IR TARP ŽMONIŲ

JONAS PATECKAS

"Vilnies" namo prižiūrėtojas Jonas Pateckas vargiai pavaduojamas pažangiame mūsų judėjime. Mato me jį beveik visuose parengimuose, suėjimuose. Nėra ir to tarptautinio suėjimo, kad jo nebūtų.

Didelis nuopelnas Jonui Pateckui yra už rūpinimąsi, kad "Vilnies" namas būtų tvarkoje. Ypač jis daug aukoja savo darbo, namo stogo lopymui. Be jo šio triūso direktoriai turėtų nemaža išlaidų. Kiek jis darbo valandų įdeda, kad namas būtų tvarkoje, vargiai ar kas jam galėtų atlyginti. Jis tai daro aukodamasis bendram mūsų reikalui.

NEPAVADUOJAMOS MOTERYS

Koks bebūtų parengimas, didesnis ar mažesnis, neapsieina be moterų talkos ruošiant svečiams pavaišinti maistą. Kai kam gal atrodo, jog tai paprastas dalykas, bet taip nėra. Reikia ir stalai paruošti, ir maisto produktai supirkti, ir virtuvėje paprakaituoti, ir į stalus paduoti. Ir visa tai jos daro aukodamos savo laiką iš pasišventimo organizacijai bei organizacijoms.

Dažniausiai jas dirbančias mato me P. Malinauskienę, A. Vaitkienę, Pajūnienę ir kitas. Jos tai daro ne kad pasigarsinus, o kad reikia. Atkreipkime į tai dėmesį ir pasveikinkime jas už jų triūsą.

J. MARAZIENEI LENGVIAU

Kaip žinia, per ilgus metus Julia Marazienė slaugė sunkiai sergantį savo vyrą Mykolą. Nelengva buvo moteriai aktyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje bei dalyvauti visur su visais. Tačiau vietos žinių redagavime, Moterų klubo sekretorės pareigose, laikraščio vaju darbe bei LDS veikloje ji rankų nenuleido, dirbo kiek išgalėjo, kiek laikas leido.

Dabar J. Marazienę jau galima dažnai matyti ir tarptautiniuose susirinkimuose bei suėjimuose. Ne-

seniai ją teko matyti Didžiojo Spalio 67-ųjų metinių minėjime, kur ji susitiko per daug metų nematytų pažįstamų ir draugų.

PASIGENDAM DRAUGO

Jau tūlas laikas, kaip mūsų visuomeniniam judėjime, ypač parengimuose nebeatome iš Indianos draugo Dilkaus, savo laiku beveik kiekviename suėjime bei parengime matydavome.

Dažnai draugas Dilkus užeidavo ir į "Vilnies" administracijos raštinę. Ir užeidavo ne tuščias, kiekvieną kartą su mažesne ar stambesne suma laikraščio fondui. Būdavo malonu su juo šnektelti, pasidalinti mintimis.

Nelengva jam iš Hubard, Ind., atvykti, bet tenka laukti, kai užsibaigė vasaros darbai, vėl jį matysime tarp mūsų.

NAUJA VAJININKĖ

St. Petersburg, Fla., per ilgus metus "Vilnies" vajininkė buvo Julija Andriulienė. Šiomet dėl sveikatos ar kitų priežasčių atsiskė. Žinoma, tai nemažas nuostolis laikraščiui, turint galvoje jos patyrimą šiame darbe.

St. Kuzmickas praneša, kad J. Andriulienės vieton išrinkta buvusi čikagietė jauna moteris Mary Brennan, buvusios cicerietės Valaitienės dukra. Tenka laukti, kaip jos motina buvo aktyvi visuomeniniam darbe Chicagoje, taip ji šauniai pasirodys "Vilnies" vaju darbe. Linkėtina jai geriausios sėkmės.

J. Žaliukas

— New Yorko miesto taryba 26 balsais prieš 4 užgyrė rezoliuciją, kad New Yorko miestas turi būti paskelbtas nebranduolinio ginklo zona.

— Tarybinė žinių agentūra TASS išpėja Washingtoną neieškoti pretekstų invazijai į Nikaragvą, nes, girdi, Nikaragva nėra Grenada.

NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus "Vilnies" darbuotojus, skaitytojus, mūsų draugus ir drauges Amerikoje, Tarybų Lietuvoje brolius ir seseris. Linkime visiems ir visoms geros sveikatos ir ištvermės užsibrėžtuose darbuose.

LAI BŪNA TAIKA ŽMONIŲ-TAUTŲ DARBUOSE.

ANTOINETTE ir PRANAS VAITKAI

Chicago, Illinois

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

Sveikiname visus draugus ir "Vilnies" skaitytojus čia Amerikoje ir Lietuvoje. Linkime visiems geros sveikatos, ilgo gyvenimo ir džiaugsmo.

Naujieji Metai atneša taikingesnę erą, lai žmonėms duoda suprasti gyventi broliškiau be neapykantos vieni kitiems skirtingų rasių, religijų ir įsitikinimų.

NELLIE DE SCHAFF
LOUIS DE SCHAFF

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

VISIEMS PASAULYJE LIETUVIAMS

American Travel Service Bureau

9727 S. Western Avenue, Chicago, Ill. 60643
Telefonai: 312-9787-88

Vežame pavienius keleivius ir ekskursijas į Europą, Pietų Ameriką, Afriką ir Pacifiką salas. Padedame sudaryti kelionių maršrutus lėktuvais ir laivais. Užsakome viešbučius ir duodame kelionių patarimus.

Organizuojame ekskursijas į Lietuvą ir padedame sutvarkyti kelionių reikalus giminėms iš Lietuvos atvykti į Ameriką.

1985 metams yra užplanuota 16 ekskursijų Lietuvon.
Jau laikas REGISTRUOTIS

ALEKSAS LAURAITIS - WALTER RASK-RASCAUSKAS

Valandos: Ofisas kasdien atdaras nuo 9 ryto iki 5 vak., o šeštadienį 9 val. ryto iki 4 val. vak. Kitu laiku pagal susitarimą.

Sveikinam su žiemos šventėmis ir Naujais Metais

Savo gimines, draugus, drauges ir pažįstamus JAV bei Tarybų Lietuvoje; parapijonus Eržvilko parapijos, Polių kaimo, ir Kanadoje.

MARCELLA VASILIAUSKIENĖ (WASSEL)
ED IR FRANCES JORDAN
(Chicago, Ill.)

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

VISIEMS GIMINEMS BEI DRAUGAMS AMERIKOJE IR LIETUVOJE.

John Feiza

ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus mūsų draugus, bičiulius ir gimines Amerikoje bei Lietuvoje.

Linkime sveikatos, sėkmės, taikos 1985 metais.

MILLIE KANCERIENĖ, D. ir V. YOTKA,
7819 So. Rutherford
Burbank, IL 60459

Sveikiname visus per "Vilni"; atvirukų nesiūsime.

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visas savo draugijos nares, jų šeimas, draugus ir bičiulius bei visus pažangius laikraščius ir jų darbuotojus, taipgi visus taiką mylinčius žmones šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Visoms ir visiems linkime laimingų ir darbingų ateinančių metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS

DRAUGIJA ir jos VALDYBA

Chicago, Illinois

Vilnis, 1984 gruodžio 6

IŠKILIAI ATŽYMETA DIDŽIOJO SPALIO REVOLIUCIJOS 67-SIOS METINĖS

Amerikos-Sovietų Draugiškumo chicagiškė taryba iškiliai atžymėjo Didžiojo Spalio revoliucijos 67-tąją sukaktį lapkričio 11 d. Conrad Hilton viešbutyje.

Pradėjus minėjimą tarybos pirmininkas Larry McGurty pasakė, kad tą dieną yra minimos trys didžiulės sukaktys: Didžiojo Spalio revoliucijos 67-tosios metinės, 51 metų sukaktis kai Amerika pripažino Tarybų Sąjungą ir užmezgė politinius ryšius, trečioji, tai 41 metų sukaktis nuo susiorganizavimo Amerikos — Sovietų Draugiškumo tarybos. Šį pranešimą dalyviai sutiko griausmingu plojimu.

Pristatytas jaunas negras kunigas, kuris atstovavo negrų organizaciją PUSH. Jis pasakė, kad prieš kelias dienas grįžęs iš Tarybų Sąjungos. Jis ten vyko su Amerikos dvasiškų grupė pasitarti su T. S. dvasiškiais dėl taikos išlaikymo. Jis giliai išitikino, jog tarybiniai žmonės, kaip ir Amerikos liaudis, trokšta pastovios taikos ir viską daro, kad būtų išvengta branduolinio karo.

Priimta rezolucija, kurioje griežtai pasisakyta prieš rengimąsi prie branduolinio karo ir išreikštas griežtas reikalavimas, kad mūsų šalis nesikištų į Nikaragvos vidaus reikalus.

Buvo šauni meninė programa, kurią pateikė Rusų Metro šokėjų grupė. Ši šokėjų grupė ne tik garsi tarp rusų, bet labai mėgiama Amerikos visuomenės. Jų grakštumas ir aukšto lygio išsilavinimas žavi kiekvieną žiūrovą. Šį kartą šokėjų grupė net keturiskart išėjo į sceną

Anne Krisiken buvo susižeidusi

Teko sužinoti, kad Anna Krisiken, bežaisdama kėglį, paslydo ir nemažai susitrenkė. Tūlą laiką niekur negalėjo dalyvauti, bet dabar jau susveiko ir vėl matome ją lakstant.

Tiesa ji pasidžiaugė, kad jos mamytė jau pilnai susveiko ir apleido slaugymo namus. Dabar ji daugiau būna pas dukrą Emiliją ir žentą Dick White, kurie gyvena arti Onutės, tai ji dažnai aplanko savo mylimą mamytę, kuri šį pavasarį atšventė 96-tą gimtadienį.

Linkiu Onutei ir jos mamytei būti sveikoms ir džiaugtis gyvenimu.
Estelle Bogden

SMAGIAI PRALEIDO VIEŠNAGĖ

Žymioji muzikė ir chorvedė Valeria Urbikas ilgesnį laiką paviešėjo pas dukrą Lindą ir jos šeimą Independence, Mo. Rašo, kad nuotaiškai leidžia laiką. Rašant žinia, dar nebuvo tikra, kada grįš į Chicago, bet manoma, kad mes ją pamatysime po Padėkos dienos.

Smagu, kad nepamiršta chicagičių. Mes tikrai jos pasiilgome, nes Lakštutės tikisi dar tinkamai pasirodyti, kad "Vilnies" jubiliejiniame koncerte galėtume šauniai pasirodyti.
E. B.

Darbas vertingesnis už varinius ir sidabrinus pinigus. Pinigai dingsta, o darbas lieka. M. Gorkis

Geros knygos — laiko laimėjimas, bevertės knygos — laiko gaišinimas, o blogos — laiko vogimas.
N. Ostrovskis
Vilnis, 1984 gruodžio 6

ir šoko įvairius šokius.

Kalbų buvo daug. Tūli kalbėtojai kaėjo trumpai, kaip moterų organizacijų atstovė, kuri atstovavo net 75 skirtingas moterų organizacijas. Taipgi sveikino dalyvius jaunas negras, kuris atstovavo Afrikos negrų teisių gynimo komitetą.

Pagrindinę kalbą pasakė Detroito Amerikos-Sovietų Draugiškumo tarybos pirmininkas. Jis nurodė, kaip sparčiai auga minėtos organizacijos narių skaičius, kaip daugelis Amerikos gyventojų ima permatyti reakcionierių užmačias smerkti ir juodinti Tarybų Sąjungą, jos sistemą ir net pačią liaudį. Reakcionieriai tikisi nustatyti Amerikos liaudį prieš Tarybų Sąjungą, bet jų užmačios ima nublukti, Amerikos liaudis vis rimčiau ir šalčiau ima žiūrėti į Amerikos milijonierių ir reakcionierių užmačias ir siekia draugiškesnių ir artimesnių ryšių su Tarybų Sąjunga ir jos liaudimi.

Po jo kalbos dalyviai sudėjo chicagiškei tarybai paramos \$2,004.00.

Beje, nepamirėjau, kad pradėnt minėjimą, buvo sugiedoti Amerikos ir Tarybų Sąjungos himnai.

Negaliu praleisti nepažymėjusi, kad čia dalyvavo ir pažangių lietuvių grupė, bet, toli gražu, ne tiek, kiek turėjo dalyvauti. Visi žinome, kad kova prieš atominį karą yra pats svarbiausias reikalas. Jei norime išlikti gyvi ir kad mūsų vaikai ir jų vaikai galėtų džiaugtis gyvenimu, turime daryti viską, kad neleidus karo rengėjams įvykdyti jų kruvinas užmačias. O tai atsieksime stodami į organizacijas, kurios kovoja prieš karą ir nori, kad visiems laikams būtų įgyvendinta pastovi taika.
Dalyvė

P. ir A. Vaitkai susilaukė brangaus svečio

Keliskart pas Praną ir Antaniną Vaitkus svečiavosi Antaninos sesutė, sesutės sūnus Jonas Povilionis ir eilė kitų artimų Vaitkų draugų bei giminaičių iš Tarybų Lietuvos, bet šį kartą atvyko Prano Vaitkaus pusbrolis, Romas Vaitkus iš Šilutės miesto, kur jis eina tenykšėios dirbtuvės pirmininko pareigas. Svečias atvyko lapkričio pirmą dieną ir žadėjo pasisvečiuoti iki lapkričio 28 d. Kiek teko nugirsti, tai Vaitkai nori, kad svečias pabūtų ilgesnį laiką. Ar Vaitkų norai išsipildys, tai tenka palaukti ir sužinoti.

Nors dar neseniai atvyko, bet jau skambino žmonai ir teiravosi, kaip

viskas ten klostosi. Beje, jų vyriausias sūnus išvyko į karo tarnybą, tai žmona pasiliko tik su jaunesniu 12 metų sūnumi.

Vaitkai buvo nuvežę svetį į Racine, Wisc., ir kitus tenykščius miestus. Taipgi jau buvo nuvykę į

Detroit, Mich. Vaitkai norėtų svečiui aprodyti mūsų šalies įdomias vietas, bet kiek jie suspės tai padaryti, tai tenka lukterėti ir sužinoti.

Tiesa, svečias jau turėjo progos apsilankyti į eilės Chicagoje vykstančių pažangių organizacijų susirinkimus ir plačiau susipažinti su Chicagos pažangiais lietuviais.

Linkiu mielam svečiui plačiau pasižvalgyti po mūsų šalį ir parsivežti gražių išpūdžių, o vėliau parašyti į spaudą.
Vilnietė

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲŲ METŲ

visiems pažįstamiems
ir draugams!

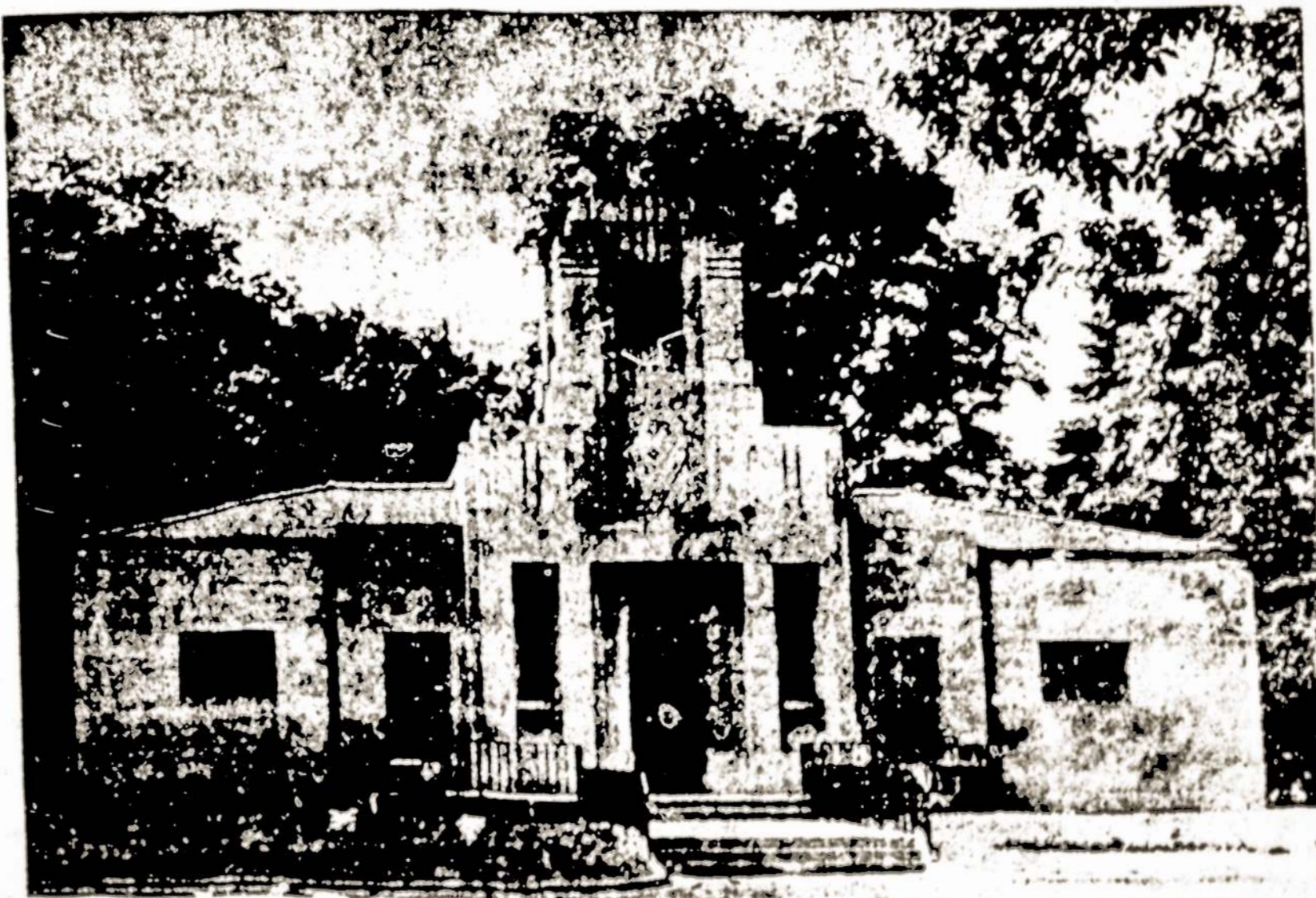
Leonard Bukauskas ir sūnus Laidotuvių direktoriai

649 EAST 162nd STREET
South Holland, Illinois

Taipgi parūpiname šermenims kambarius
Čikagoje ir jos prieniestuose.

Dėl prityrusio patarnavimo dieną arba naktį
šaukite telefonu 264-2228

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲŲ METŲ!

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė

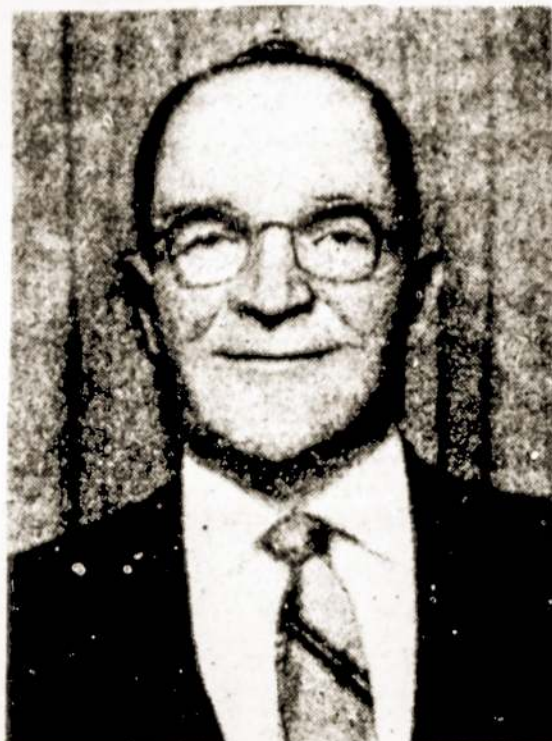
Lithuanian National Cemetery, 8201 South Kean Ave., Justice, Ill. 60458

Telefonas 458 0638

Lapkričio 30 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė Robert Bordner, plačiai žinomas Helen Bordner vyras. Laidotuvės vyko gruodžio 3 d.

Plačiau apie velionies nueitą gyvenimo kelią bus kitoje laikraščio laidoje.

DEŠIMT METŲ BE JAMES KANCERIO

Gruodžio 22 dieną suėis dešimt metų kaip mirė uolus laikraščio "Vilnius" bičiulis, pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo dalyvis James Kanceris. Dešimt metų tarytum nemažas laiko tarpas, bet velionis James Kanceris daugelio mūsų atmintyje. Atsimename jį šnekų, pilną sąmojaus parengimuose, piknikuose, susirinkimuose bei šiaip suėjimuose. Jis buvo vienas tokių, kurie susitikę pažįstamą nepraeina nepašnekinęs, nesumetęs žodžio kito.

James Kanceris buvo žymi asmenybė laikraščiu "Vilniai" ne tik kaip dosnus rėmėjas, ilgametis skaitytojas. Ypač jis pasidarė nepavaduojamas žmogus laikraščiu, kai 1970 metais su savo gyvenimo drauge Millie persikėlė gyventi i Florida. Floridoje J. Kanceris, padedant Millie, visu ryžtu stoji tartininkauti "Vilniai" kaip vajininkas ir korespondentas. Nemaža jiedu dirbo ir dirbo aktyviai tenyškščiame Lietuvos klube, organizuodami parengimus, suėjimus bei svečių priėmimus.

James Kanceris buvo jurbarkietis, pergyvenęs Lietuvoje Pirmojo pasaulinio karo metais vokiečių okupaciją. I Ameriką jis atvyko išvakarėse didžiosios depresijos. Sunkiais depresijos metais, lankdamas vakarais technikos mokyklą išigyjo aukštos kvalifikacijos šaltkalvio amatą. Iki 1958 metų, kol intimiškai susipažino su našle Millie Jodkiene ir su ja susituokė, gyveno viengungio gyvenimą.

Kaip dažnai James Kancere sakdavo, jog turiningiausi jo gyvenime metai buvo 1972, kai su žmona Millie buvo nuvykęs i savo gimtinę Tarybų Lietuvą. Nuvykęs i Lietuvą jis apsidžiaugė, jog neveltui kovota bendram darbo žmonių reikalui, neveltui džiaugtasi, kad Lietuvos liaudžiai pavyko atstatyti Tarybų santvarką, išsilaisvinusiai iš Smetonos buržuazinio režimo.

James Kanceris mirė 1974 metų gruodžio 22 dieną po antro širdies priepuolio. Mirė sulaukęs 74 metų. Jo pageidavimu našlė Millie jo kūną iš Floridos atvežė i Chicago. Jo kūnas buvo sukremuotas Mt. Hope kapinių krematoriume.

Giliame nuliūdime jis paliko savo gyvenimo draugę Millie, posūnius Vytautą ir Stanley Jodkus bei jų šeimas.

Draugas

KAIP EINA "VILNIES" VAJUS

"Vilnies" vajuas darbas dar neįsiūbavęs, bet jau vyksta. Šioje suvestinėje matome pirmąsias pradėjusias dirbti vajininkes. Žinoma, jų darbo rezultatai dar neįmonuojantys, bet iš visko matyti vajuas bus aktyvus. Iš vajininkių pavardžių matome, visos jos patyrusios vajuas darbe.

Sveikiname pradėjusias vajuje dirbti ir linkime geriausios sėkmės.

Vajininkės išsirikiaivo taip:

Punktų

ST. MASYTE, Detroit, Mich. .660
JULIA MARAZAS, Chicago...240
VIOLET TRASK,
San Francisco, Cal.200
MAGDALEN NOVITSKI,
Miami.....80
ALVINA STRICH,
Kenosha, Wis.80
JULIA URMON, Chicago80
MARY STRAUSS,
Bridgeport, Ct.40
OFFICE.....1160
Naujų skaitytojų jau gauta 7.
Detroitietė St. Masytė gavo vieną i
Kanadą. Per raštinę gauta 6: 3 i
Lietuvą ir 3 čia Amerikoje.

Adm.

Mire lietuviai

Lapkričio 5 d. mirė Kathy Thomas, sulaukusi 29 metų, gimusi Chicago, Ill. Gyveno Marquette Parko apyl.

Lapkričio 6 d. mirė Amelia Dągis-Rimkutė, sulaukusi 96 metų, gyveno Marquette Parko apyl., gimusi Lietuvoje, Tauragės apskr. Varnių valsč. Laukuvos parap. Baublių kaime. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Lapkričio 6 d. mirė Bruno Vileikis, sulaukęs 70 metų, gimęs Chicago, Ill.

Lapkričio 6 d. mirė Ona Eugenija Žukauskienė, sulaukusi 46 metų, gyveno Hinsdale, Ill., gimusi Lietuvoje.

Lapkričio 9 d. mirė Konstancija Bargelienė, sulaukusi 91 metų, gyveno Marquette Parko apyl., gimusi Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 34 m.

Lapkričio 11 d. mirė Kazys Žilėnas, sulaukęs 83 metus, gyveno Cicero, Ill.

Lapkričio 12 d. mirė Alfonsas Klikna, sulaukęs 62 metų, gyveno Western Springs, Ill., anksčiau Marquette Parko apyl., gimęs Lietuvoje, Žemaitijoje.

Lapkričio 12 d. mirė Genovaitė Malioris, sulaukusi 66 metų, gyveno Chicagoje, Bridgeporto apyl., gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 35 m.

Lapkričio 14 d. mirė Arthur Labanauskas, sulaukęs 41 metų, gyveno Evergreen Park, Ill., gimęs Chicago, Ill.

Lapkričio 16 d. mirė Pranas Nėdas, gyveno Marquette Parko apyl., gimęs Lietuvoje, Dzūkijoje, Lazdijų apskr. Šventezerio valsč. Mikičių kaime. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Helen Trusk grįžo i Chicagą

Birželio mėnesį Helen Trusk atsišveikino su chicagiečiais ir išvyko pas dukrą Idą ir jos šeimą i Indianapolis, Ind. Birželio 30 dieną suvažiavo visa giminė, tai yra dukrų Idos ir Aldonos šeimos, tinkamai atžymėti motinos, uošvės, močiutės ir promočiutės 90-tąjį gimtadienį. Visi jai linkėjo geros sveikatos ir dar daug metų gyventi.

Prieš keletą savaičių miela drg. Helen Trusk grįžo i Chicagą pas dukrą Aldoną ir jos šeimą, bet sveikatoje netvirta. Keliais atvejais teko po kelias dienas pabūti ligoninėje iki gydytojai nustatė, kokius vaistus turi vartoti. Lapkričio 10 dieną teko pasikalbėti ir patirti, kad ji ką tik grįžusi iš ligoninės, kurioje išbuvo 5 dienas. Gydytojai pasakė, kad turi silpną širdį ir artritas skaudžiai palietė koją, kurios kol kas negalime operuoti.

Gaila draugės Elenutės, kuri savo laiku daug veikė pažangos labui. Ypatingai dailės srityje. Nežiūrint visų nesėkmių, ji rūpinasi laikraščio "Vilnis" padėtimi ir pasimokėjo už laikraštį, taipgi įteikė \$10 paramos.

Linkiu Elenutei sutvirtėti sveikatoje ir vėl būti su mumis sueigose bei susirinkimuose. **Julija M.**

Linkėjimai nuo V. ir P. Gaidam

Gavau laiškutį nuo Vandutės ir Petro Gaidam iš saulėtos Arizonos. Jie rašo, kad jau smarkiai išsūilgę chigagiečių, nors pas juos šiuo laiku oras labai puikus ir pati aplinka žavi, bet jie naujojoje kolonijoje turėjo nesėkmių. Vos nuvykę ir pradėję tvarkyti susivež-

Lucille Matuz ligoninėje

Lapkričio 1 d. drg. Lucille Matuz iškrito iš lovos ir susižeidė. Ji paskubomis buvo nuvežta i Mt. Sinai ligoninę, 1500 S. California Ave., kambarys 940. Gydytojai sako, kad kaulas nelūžęs, bet šiaip susižeidusi. Be to, gavo plaučių uždegimą ligoninėje.

Ligonė gana silpna, bet reikia tikėtis, kad sutvirtės, nors ims nemažai laiko. Gydytojai mano, kad plaučiuose atsirado nemažai vandens. Iki pašalins vandenį, ligonė teks pabūti ilgesnį laiką ligoninėje.

Patenkinta atostogomis

Teko sušnekti su Nellie De Schaaf, kuri buvo išvykusi porai savaičių i savo gimtąjį miestą West Frankfort, Ill. pasisvečiuoti ir pailsėti. Sakė, kad labai nuotaikingai praleidusi tas pora savaičių ir pasimačiusi su daugeliu senų pažįstamų bei jaunystės draugų. Kartu skundėsi, kad priaugusi svorio, ko tikrai labai nenorinti.

Vilnietė

tus daiktus, Vandutė besukubėdama išsinarino koją ir turėjo kreiptis i gydytoją. Po to, mažai tegralo pavaiškščioti. Petras, benešdamas atsivežtus daiktus, pažeidė šono raumenis taip, kad irgi teko kreiptis i gydytoją ir po to nieko neveikti iki sutvirtės pažeisti raumenys.

Mes chicagiečiai jį jau išsūilgome ir norėtume, kad jie atėjus šiltam pavasariui bei vasarai atvyktų i svečius, o ypatingai, kad atvyktų birželio 9 d. ir padėtų Lakštutėms šauniai pasirodyti "Vilnies" jubilie-niame koncerte bei bankete.

Linkiu jiems geros sveikatos ir didelis dėkui už linkėjimus chicagiečiams. **Estelle Bogden**

DETROIT, MICHIGAN

MIRUS

Anna Kairaitis

1984 m. spalio 17 d.

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą dukrai Aldonai Janos, anūkams Paul Janos, Christine Robbins, Karen Erdman, pro-anūkams Sean ir Colin Robbins, sūnėnui Tony Kairaitis, visiems giminėms gyv. JAV ir Tar. Lietuvoj, bei idėjos draugams.

Žinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

Vincas Kirvela
Mike Stunskas
Alice Sharka
Chuck Tvaska
Anne Maezes
Mary Nienus
Peter Stasikaitis
Mary Norush
Servit Gugas
Erma Lipsky
Anna Daukus
Teofile Masienė

Ruby Jeske
Pat Stunskas
Antoinette Waitkūnas
Minnie Tvaska
Anna Doėkus
Frank Nienus
Pat Stakvila
Matilda Rudzevičienė
Ruth Gugas
Lillian Gugas
Stanley Sautila
Stephanie Masis

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Frank Donick

Mirė 1974 m. lapkričio 26, sulaukęs 83 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Žarėnų miestely, Telšių apskrityje. Ilgus metus išgyveno Chicagoje.

Lai jis ramiai ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse tarp savo draugų ir pažįstamų.

JOHN PATECKAS IR DRAUGAI
Chicago, Ill.

Vilnis, 1984 gruodžio 6